

Kolaps výplaty dávek. Milionům příjemců opět hrozí, že peníze od státu dostanou se zpožděním

Firma vypnula systém bez varování

Trestní oznámení, zatýkání i zásah antimonopolního úřadu. „**Interní reformu**“ systému dávek na ministerstvu práce zjevně nevzali za správný konec.

PRAHA Prapočátek dnešního stavu na ministerstvu práce a sociálních věcí je nutné hledat v roce 1993, kdy tehdejší ministr práce Jindřich Vodička (ODS) na MPSV přivedl firmu OKsystem.

Firma od té doby pro resort zajišťovala prakticky všechny klíčové IT aplikace. MPSV na oplátku zajišťovalo společnosti OKsystem až 80 procent obrátu.

Firma na ministerstvu přežila několik vlád i ministrů. Traduje se, že někteří z šéfů resortu měli v plánu tento letitý vztah rozetnout, ale nikdo na to nenašel odvahu.

Zlom přišel až ve chvíli, když se vládní funkce ujal Jaromír Drábek a s sebou si přivedl jako prvního náměstka Vladimíra Šišku. Tato dvojice chtěla kromě avizované změny sociálního a penzijního systému také reformovat prakticky celé ministerstvo včetně IT systémů.

Nicméně při pohledu zpět je evidentní, že celá „interní reforma“ nebyla vzata za správný konec. Zejména se to projevilo při opouštění systémů společnosti OKsystem. Tehdejší vedení ministerstva tvrdilo, že se neúspěšně pokusilo se společností OKsystem vyjednat řadu změn. Údajně největší neshoda panovala kolem ceny. Proto se sáhlo k plánu B, tedy k sehnání nového dodavatele infrastruktury.

První kámen úrazu byl již ve způsobu výběru samotného dodavatele. Místo aby ministerstvo vypsal klasické výběrové řízení, rozhodlo se připojit k rámcové smlouvě mezi státem a společností Fujitsu z roku 2008. Fujitsu si následně vy-

brala vlastní subdodavatele a zahájila přípravu nových systémů. Ty se lišily zejména uspořádáním.

Zatímco OKsystem vytvořil decentralizovaná řešení, která spočívala v tom, že pro každou dávku byla vytvořena zvláštní aplikace s vlastní databází, Fujitsu zvolila model, kdy všechna data dávkových systémů mají být uchována na jednom místě a příslušné aplikace si je odtamtud budou brát. „Pokud má člověk například zdravotní handicap, ztratí práci či má jiný nezaviněný problém, pak stát musí jeho potřeby zabezpečit. K tomu potřebujeme moderní IT systém s jednotnou údajovou základnou, abychom věděli, jakou pomoc konkrétní člověk opravdu potřebuje

ANALÝZA

a proč ji potřebuje či z jaké sociální skupiny pochází,“ zdůvodňoval tehdy zásadní změnu náměstek Šiška.

Problém byl, že to moc nefungovalo. Nové systémy byly spuštěny začátkem roku 2012, přičemž úřady práce po celé zemi hlásily obrovské problémy. Systémy reagovaly pomalu, dávky se místy vyplácely duplicitně, místy vůbec. Do této napjaté situace přišlo ze strany Nadačního fondu proti korupci (NPFK) miliardáře Karla Janečka trestní oznámení na ministra Drábka a náměstka Šišku pro podezření z porušení povinností při správě cizí věci. Napadán byl postup výběru nového dodavatele.

Krátce nato přišlo i podání k antimonopolnímu úřadu, které rovněž inicioval Janečkův fond. Zatímco probíhalo šetření, přišla začátkem října na MPSV protikorupční policie a odvedla náměstka Šišku a tehdejšího šéfa IT Milana Hojera. Podle policie měli společnosti OKsystem nabídnout úplatek v podobě velké zakázky, když stáhne podání k antimonopolnímu úřadu. Později přibyla obvinění z poruše-

ní pravomoci veřejného činitele. Mezitím se vyjádřil i samotný antimonopolní úřad, který řekl, že některé z dodatků k původní smlouvě mezi státem a společností Fujitsu jsou neplatné, proti čemuž se MPSV okamžitě odvolalo.

Odvolání bylo částečně úspěšné, ale ve výsledku jen oddálo nevyhnutelný konec. Antimonopolní úřad totiž nakonec své původní rozhodnutí potvrdil a zakázal plnit podstatnou část smluvních ujednání mezi ministerstvem a Fujitsu.

Na tento scénář se ministerstvo připravovalo a ještě loni v září nechalo vládou schválit krizový plán, který počítal s tím, že jakmile antimonopolní úřad definitivně zruší smlouvu, uzavře s firmami Fujitsu a OKsystem nové dočasné smlouvy, aby měl systém kdó provozovat, a v mezičase připraví velké výběrové řízení, v němž kompletně přesoutěží všechny nutné systémy.

Jelikož si ale v poslední chvíli společnost Fujitsu stěžovala na antimonopolní úřad, nebyl takový postup možný a v kritické chvíli se ministerstvo chopilo poslední možné varianty – předat celou agendu společnosti OKsystem, která ji zajišťovala do konce roku 2011. Fujitsu totiž své aplikace jednoduše vypnula. To je ale velký problém, protože v aplikacích Fujitsu je obrovské množství dat, bez nichž systém dávek nemůže fungovat.

Řešení se zřejmě ukáže již v příštích dnech. Není totiž dost dobře možné, aby systém sociálních dávek přestal fungovat, protože jeho uživatelé jsou miliony a řada z nich je na tomto systému doslova existenčně závislá. Dá se navíc čekat, že MPSV podnikne nějaké právní kroky proti Fujitsu. Zevnitř ministerstva totiž zní řada stížností na chování firmy, zejména na vypnutí systémů, aniž by došlo k řádnému předání ministerstvu včetně zálohovaných dat, administrátorských práv a dalších součástí. dom

Trnitá cesta systému na výplatu dávek

